

Kokkuvõte Käsnu järve eeluuringu ja eelprojekti avalikustamisest

Avalikustamise koosolek toimus 11.03.2025 kell 17-19.30 Käsnu seltsimajas. Arutelul osales 2 RMK töötajat, 3 eeluuringute ja eelprojekti eksperti ning 10 kohaliku kogukonna ja kohaliku omavalitsuse esindajat.

- Sander Sandberg (RMK looduskaitseosakonna veeökoloogide juht) tegi sissejuhatuse. Ta andis ülevaate eeluuringute eesmärgist: uurida ja hinnata Käsnu järve ökoloogilist seisundit elustiku, vee kvaliteedi ning setete omaduste ning koostada meetmekava järve tervendamiseks ja teha ettepanekud järelseireks. Täna on etapis, kus eeluuringud ja eelprojekt on tehtud ning käes on tehtud töö avalikustamise etapp.
- OÜ Maves esindaja Kadri Normak-Käosaar tegi ülevaate eeluuringute tarbeks sisendinfo kogumisest välitöödel: veetasemete ja -hulkade mõõtmisest ning valgala mõjudest järvele. Kadri tõi välja, et Käsnu järve valgala on inimkoormuse mõju tõenäoliselt väga väike, arvestades, et põldude osakaal on väga väike ning mõjutab Käsnu oja pigem põhjavee kaudu. Küll aga selgus uuringute käigus, et Käsnu järve jõuab suur fosfori koormus, mis tuleneb tõenäoliselt piirkonna looduslikust foonist.
- Eesti Maaülikooli esindaja Ingmar Ott tegi ülevaate Käsnu järve ökoloogilise seisundi uuringutest. Ökoloogilise seisundi üldhinnangu kujunemisel andsid tooni väga halval tasemel fütoplankton ning kesisel tasemel vee omadused, selgrootud ja kalad. Fütoplanktoni puhul andsid näitajad kehvi tulemusi ja kooslus on iseloomulik suure troofsusega järvele. Suurselgrootute puhul on erinevatel aastatel olnud tulemused erinevad, kooslused on ebastabiilsed. Kalastikus oli rööv- ja lepiskalade vahekord sellel aastal kehvem ja see oli üks põhjustest, miks seisund oli kalastiku alusel kesine. Ökoloogilise seisundi koondhinnang oli 2025. a. kesine.
- Projekteerimisbüroo Maa ja Vesi AS esindaja Kalev Raadla tutvustas kahte alternatiivset lahendust järve veetaseme stabiliseerimiseks. Raadla tõi välja, et üks veepind võiks olla sellisel tasemel, mis oli sel ajal, kui truubil olid šandoorid ees (need eemaldati 2019. aastal) ja teine veepind, mis saadi käesoleva aasta järve veepindade mõõdistamise keskmisena või mõnevõrra kõrgem, seega alternatiiv 1 korral on kavandatud keskmise veepinna tase 4,5 m abs ja alternatiivi 2 korral 4,25 m abs.
- Käsnu järve seisundi parandamiseks tehti eeluuringutega seega kolm ettepanekut:
 - Küllastuskoormuse haldamine;
 - Biomanipulatsioon (haugi maimude asustamine);
 - Veetaseme stabiliseerimine tehiskärestikuga Käsnu ojas.

ARUTELU

- Arutlusel oli küllastuskoormuse piiramise vajadus. Toodi välja, et järve ümber liigutakse palju, muuhulgas käiakse keelualas autode ja teiste mootorsõidukitega. Leiti, et sellist liiklemist tuleks kindlasti piirata. Samas peaksid läbi saama jalgrattad ja kärud ning

vajadusel päästeautod. Muuhulgas tehti ettepanekuid ujumiskoha ja paadisilla rajamiseks. Kuna tegemist on tundliku ökosüsteemiga järvega, selgitati, et igasugune külastust tõstev tegevus ohustab järve tervist. Selgitati, et eeluuringutes on tehtud ettepanekud külastuskoormuse ohjamiseks.

- Arutlusel oli Käsme järve läänepoolse väljavoolu veepidavus. Toodi välja, et 60datel oli suurvesi paisu ära lõhkunud ning järv oli väga madalaks voolanud. Rõhutati vajadust see tõke üle vaadata ja vajadusel kindlustada. Arvati, et tõke laseb suurveega ka tänapäeval palju vett läbi.
- Uuriti veetaseme tõstmise mõju suurtaimede, toodi välja, et praegu näib järv oluliselt rohkem kinni kasvanud, kui varem on olnud. Selgitati, et suurtaimed konkureerivad fütoplanktoniga, seega on suurtaimed järves pigem head. Kui veetase saab stabiilsemaks ja natuke kõrgemaks, siis taimede kasv tõenäoliselt suuremaks ei lähe.
- Küsiti tehiskärestiku rajamise kohta eramaale: millal ja kuidas kaasatakse maaomanikke ning kas sellega võivad hiljem kaasneda piirangud. Selgitati, et praegu on lõppemas eeluuringute ja eelprojekti etapp. Järgmise sammuna koostatakse ehitusprojekt, mille käigus võetakse ühendust konkreetsete maaomanikega, kelle kinnistud projektiga seonduvad, et arutada läbi ehitusega seotud detailid. Ehitusprojekti koostamisega on plaan alustada 2026. aastal ning ehitustegevus võib alata 2027. aastal.
- Uuriti, et kas oleks võimalik või otstarbekas avada ka täna projekteeritud tehiskärestikust vasaku kalda poole jääv vana säng, arvestades selle mõju elurikkusele. Toodi välja, et kõrvalharu võiks sobida pigem kahepaiksetele, kivilembelistele kaladele pole seal sobivat substraati. Kõrvalharu avamine tähendaks, et vesi jaguneks kahe voolusäangi vahel, seega oleks enamuse aastast mõlemas harus väga madal vesi ja sellel omakorda ei ole hea mõju elustikule.

Käsmu järve eeluuringu lõpparuanne on leitav [siin](#).

Käsmu järve eeluuringu eelprojekt on leitav [siin](#).

RMK ootab kohaliku kogukonna, elanike ja kohaliku omavalitsuse **ettepanekuid kavandatu osas 12. aprilliks** e-posti aadressil tuuli.teppo@rmk.ee.

Rohkem infot looduskaitse tööde kavandamise kohta leiab RMK kodulehelt [siin](#).

Kokkuvõtte koostas RMK veeökoloog Tuuli Teppo.